OSIYO TEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6-MAXSUS SON

OPEN ACCESS
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL
Academic Resource Index ResearchBib
OpenAIRE
ULRICHSWEB GLOBAL SERIALS DIRECTORY
ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE
BASE
ROAD
Crossref
НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 153 sahifa.
E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali
O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Yashil iqtisodiyotning mamlakat makroiqtisodiy koʻrsatkichlariga taʼsiri....10
Raxmonov Lochin Toʻxtamishovich
Orol dengizi mintaqasida choʻllanishni bartaraf etishning barqaror usuli: tabiiy ofat turizmi platformasidan foydalanish....14
Axunjonov Umidjon Mahamadumarovich
Specific tasks of effective information and communication technologies management in the digital economy....23
Saatova Lolakhon Ergashevna
Chuqur oʻrganishga asoslangan moliyaviy firibgarlikni aniqlash uchun yondashuvlar....27
Normamatov Xayriddin Mengniyevich
AI va big data yordamida sanoat korxonalarida moliyaviy monitoring va budjet nazoratini avtomatlashtirish....37
Toʻqliyev Abdirauf Bahodir oʻgʻli
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roʻli....44
Ismatov Zokir Xuvaytovich
Tijorat banklari moliyaviy boshqarish tizimi samaradorligini takomillashtirish strategiyasi....48
Kadirov Lutfullo Xalimovich, Elboboyev Hamid Fozil Oʻgʻli
Taʼlim jarayonini 3d texnologiyalar asosida tashkil qilish va rivojlantirish bosqichlari....52
Xushbaqov Eshpoʻlat Alisherovich, Axmedova Asal Azimjon qizi
Biosignallarni qayta ishlashda su`niy intellektga asoslangan bashoratlash....57
Qarshiyeva Jamila Yashnar qizi
Shamol dvigatellaridan qurgʻoqchil hududlarda foydalanish....60
Samadiy Khusrov Abdusalimzoda
Maktabgacha taʼlim tashkilotlarida multimediali taʼlim jarayonini tashkil etish imkoniyatlari....65
Sodiqova Umida Uchqun qizi
Совершенствование и внедрение в практику методики когнитивного моделирования, направленной на решение педагогических задач учащихся с помощью современных информационных технологий (ИИ, вр, тренажеры, интеллектуальные системы)....72
Турсунова Севара Юсуф кизи
Yashil iqtisodiyot va uni barqaror rivojlantirish....78
Anvarjon Barnoyev
Modern Mechanisms for Improving the Quality of Financial Control....81
Umirzoq Rakhmonov
Zamonaviy oʻqitish strategiyasi va metodlari: dasturlashni oʻrganish uchun muhitlar....83
Mamatova Shirin Faxriyevna, Normamatov Xayriddin Mengniyevich
Raqamli iqtisodiyotning inklyuziv rivojlanishga taʼsiri: oʻzbekiston misolida....92
Saydali Murodullayev
Oʻzbekiston universitetlarini barqaror rivojlantirish boʻyicha xalqaro dasturlar va hamkorlik....98
Berdiyarova Gulandon Sa'dullayevna
Образование в цифровую эпоху: возможности модели «перевернутый класс»....101
Мирзаев Сунмас Амирович
Pedagogik mahoratni oshirishda sunʼiy intellektni texnologiylarini qoʻllash orqali taʼlim jarayonini takomillashtiradigan platforma ishlab chiqish....105
Salomov Shokirjon Jalilovich, Normamatov Xayriddin Mengniyevich
Algorithms and software for automatic spelling and grammatical editing of uzbek words....114
Daminov Sunatullo Furqat ugli, Eshkarayeva Narkhol Gʻuzarovna, Boymurodov Farrukh Farkhod ugli
Innovatsion taʼlim muhitini yaratish orqali taʼlim sifatini oshirish....120
Mirzayeva Nilufar Fozilovna
Kompyuter fanini oʻquvchilarning loyihalarni oʻqitish jarayonida soft koʻnaklarni oʻrqatish....124
Boboyev Shavkat Toʻrayevich, Normamatov Xayriddin Mengniyevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Kompyuter arxitekturasini o'rganishni takomillashtirishda mobil o'yinli metod dasturlaridan foydalanish.......... 135
Muxammadiyeva Nargiza Boxodir qizi, Normamatov Xayriddin Mengniyevich

Yosh dasturchilarning skratch dasturlash tili ko'nikmalariga elektron ta'lim platformasidan foydalanish bo'yicha dasturlash ko'nikmalariga ta'siri va dasturlashni o'rgatishga munosabat.......... 143
Turdiyeva Umida Elmirzayevna, Normamatov Xayriddin Mengniyevich

IQTISODIYOT ЭКОНОМИКА ECONOMY

YASHIL IQTISODIYOT VA UNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH

Anvarjon Barnoyev
Osiyo texnologiyalar universiteti
1-kurs magistiranti
anvar_barnoyev@mail.ru

Annotatsiya: Hozirgi globallashuv jarayonida rivojlangan mamlakatlarning texnologik bazasini sifat jihatdan yangilanishi, ishlab chiqarish samaradorligi va raqobatbardoshlik darajasini oshirish bilan birga hayot sifatini va yashash muhitini yaxshilovchi yangi texnologik tuzilmaga modernizatsiya qilingan iqtisodiyotga o‘tishni talab qilmoqda. Xorijiy mamlakatlarda bunga o‘tishni amalga oshiruvchi “Yashil o‘sish” iqtisodiy siyosati Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti (OECD) tomonidan barcha va hakozo.

Kalit so‘zlar: Yashil iqtisodiyot, ekologik barqarorlik, iqtisodiyot, iqtisodiyotni o‘sishi, taraqqiyot strategiyasi, Yangi O‘zbekiston.

Abstract: In the current process of globalization, the qualitative renewal of the technological base of developed countries, increasing the level of production efficiency and competitiveness require a transition to a modernized economy with a new technological structure that improves the quality of life and the living environment of the child. The "Green Growth" economic policy, which implements the transition to this in foreign countries, is implemented by the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), and so on.

Key words: Green economy, environmental sustainability, economy, economic growth, development strategy, New Uzbekistan.

Аннотация: В современном процессе глобализации качественное обновление технологической базы развитых стран, повышение эффективности производства и уровня конкурентоспособности требуют перехода к новой технологической структуре, модернизированной экономике, которая улучшает качество жизни и среду обитания. Экономическая политика "зеленого роста," осуществляющая переход к ней в зарубежных странах, проводится Организацией экономического сотрудничества и развития (ОЭСР) и так далее.

Ключевые слова: Зеленая экономика, экологическая устойчивость, экономика, экономический рост, стратегия развития, Новый Узбекистан.

Ma’lumki, “Yashil iqtisodiyot” iqtisodiy fan sifatida XX asr oxirlarida shakllangan bo‘lib, iqtisodiyotning tabiiy muhitga bog‘liqligi, uning tarkibiy qismi ekanligi va tabiiy muhit doirasida amal qilishini o‘rganuvchi fan hisoblanadi. Yashil iqtisodiyot konsepsiyasi resurslarni tejashga yo‘naltirilgan iqtisodiyot, ekologik iqtisodiyot, atrof-muhit iqtisodiyoti, yashil siyosat, xalqaro iqtisodiy munosabatlar nazariyasi, iqtisodiyotni modernizatsiyalash, innovatsion iqtisodiyot kabi iqtisodiy fanlardagi ilmiy g‘oyalarni qamrab oladi. Yashil iqtisodiyot – bu ekologik barqarorlikni ta’minlash bilan birga iqtisodiy o‘sishni qo‘llab — quvvatlashga qaratilgan iqtisodiy model hisoblanadi. Barqaror iqtisodiy o‘sishni ta’minlash va iqtisodiyotning rivojlanish darajasi ko‘p jihatdan energiya resurslari zahiralariga bog‘liq. Dunyoda aniqlangan tabiiy energiya manbalari zahirasi energiya iste’molining hozirgi darajasni saqlab qolsagina, keyingi 54 yil davomida energiyaga bo‘lgan ehtiyojni qondirish imkonini beradi. Iqtisodiy rivojlanish esa energiyaga bo‘lgan ehtiyojning ortishi va energiya tanqisligi muammosi xavfini yanada kuchaytiradi.

AQSH Energiya department mutaxassislari hisob-kitoblariga ko'ra, dunyo energiya iste'moli 2012 yilda 13,8 mlrd. t.n.e. teng bo'lgan ushbu ko'rsatkich 2040 yilga qadar yiliga o'rtacha 1.4 % ga o'sib, 20,5 mlrd. t.n.e. ga tenglashadi. Birlashgan Millatlar Tashkilotining atrof muhit bo'yicha dasturi yashil iqtisdiyotni inson farovonligini yaxshilashi bilan birga ekologik xavfsizlikni va ekologik resuslarni tanqisligini sezilarli darajada kamaytiradigan mexanizni ta'riflash mumkin. Yashil moliyani tuzishimizdan maqsad kuchli ifloslanishni oldini olish va korxonalar nafaqat ishlab chiqarish rivojlantirish usullarini ishlab chiqish va yangi talablarni qo'yish va sanoatda transformatsiya qilish modernizatsiyalashni rag'batlantirish balki yashil loyihalarni va yashil texnalogiyalarni rivojlantirishni rag'batlantirish iqtisodiyotni va atrof- muhitni birgalikda yaxshilash imkonini berish ham mumkin. Global iqlim o'zgarishi o'rtacha harorat ko'rsatkichining g'ayritabiiy o'sishga olib kelishi. boshqa tomondan esa dunyo aholisining ko'payishi va shu bilan birga ehtiyojlarning ham ko'payishini ko'rishimiz mumkin va ehtiyojlarning xilma xilligi iste'mol jarayonini o'zgarishi va isrofgarchilikni ko'payishiga olib keladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 -2030 yillarda O'zbekiston Resoublikasining ''Yashil iqtisodoyotga o'tish strategyasini tasdiqlash to'g'ridagi''gi qarori qabul qilindi. Mazkur qarorga ko'ra iqtisodiyotning energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni rivojlantirish, iqlim o'zgarishi oqibatlariga moslashish va tabiiy resurslarini oqilona iste'mol qilish ustuvor yo'nalishlari etib belgilanadi. Ushbu beldilangan maqsadli indikatorlarga texnologiyalarni modernizatsiya qilish va moliyaviy mexanizmlarni rivojlantirish orqali erishiladi. Shuningdek, 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi o'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida "yashil" iqtisodiyotga o'tish islohoti doirasida "yashil" va inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish hamda iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida resurslarni tejashni yanada kengaytirish masalalari belgilab olingan. Yashil moliyaning asosiy maqsadi moliyaviy siyosatni qo'llab quvvatlagan holda iqtisodiy islohotlarni ekologik barqarorlik sari yo'naltirishdan iborat. Bu yondashuv moliyaviy resurslar atrof-muhitni yaxshilashga yordam beradigan faoliyatga yo'naltirishni, iqlim o'zgarishiga qarshi kurashishni, resurslarni tejash hamda ularning samaradorligini oshirishni o'z ichiga oladi. Yashil iqtisodiyot har qanday iqtisod nazariyasi sifatida aniq ta'riflanadi, unga ko'ra iqtisodiyot o'zi yashaydigan ekotizimning tarkibiy qismi hisoblanadi (Lin Margulisdan keyin). Mavzuga yaxlit yondashuv tipik bo'lib, iqtisodiy g'oyalar ma'lum bir nazariyotchiga qarab har qanday boshqa mavzular bilan aralashib ketadi. Femenizim, postmadernizim, atrof-muhit harakati, tinchlik harakati, Yashil siyosat, yashil anarxizm va globallashuvga qarshi harakat tarafdorlari bu atamani asosiy iqtisodiyotdan tashqarida bo'lgan juda boshqacha g'oyalarni tasvirlash uchun ishlatishgan. "Yashil iqtisodiyot" fan sifatida o'z shakllanish tarixi va rivojlanish bosqichlariga ega. Tabiiy resurslarning cheklanganligi, takror ishlab chiqarmasligi bilan bog'liq muammolar insoniyatning barcha faoliyat yo'nalishlari, jumladan, iqtisodiy faoliyatiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu muammoni ilmiy jihatdan o'rganish XX asrning 60-70-yillarida ammalasha boshladi. Bu davra iqtisodiy adabiyotda an'anviy iqtisodiyot tamoyillariga asoslangan "atrof-muhit iqtisodiyoti", deb nomlangan yangi yo'nalish paydo bo'ldi. Ushbu yo'nalish doirasida iqtisodiy faoliyatning atrof-muhitga ta'siri natijasida yuzaga kelayotgan ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlarni eksternali, ya'ni tashqi samaralari sifatida talqin etib boshlanadi. Parij bitimining ratifikatsiya qilinishi mamlakatning issiqxona gazlari chiqindalarni kamaytirish bo'yicha majburiyatlaridagi muhim qadamdir. Kam uglerodli rivojlanish, samarali texnologiyalar, barqaror iste'mol va ishlab chiqarish tamoyillarini joriy etish orqali O'zbekiston ekologik toza iqtisodiy rivojlanish bo'yicha yetakchiga aylanish yo'lidan bormoqda. Milliy maqsadlar va innovatsiyalarni doimiy ravishda qo'llab-quvvatlash mamlakatning ekologik barqarorligini ta'minlashning yakuniy maqsadiga erishishda yanada muhim yutuqlarni ta'minlaydi. yotni rivojlantirish sohasi bo'yicha amalga oshirilgan ishlar I. Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish sohasida 2022-yil davomida amalga oshirilgan ishlar. 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekbrdagi "2030 yilgacha O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-436-son Qarori qabul qilindi. Qaror bilan quyidagi strategik hujjatlar va tizimlar tasdiqlandi: strategik maqsadlarga erishishga mo'ljallangan 2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotga o'tish va "yashil" o'sishni ta'minlash Dasturi; sanoat tarmoqlarida "yashil" iqtisodiyotga o'tish va energiya tejamkorligini ta'minlash bo'yicha Konsepsiya; — 2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotga o'tish va "yashil" o'sishni ta'minlash bo'yicha Harakatlar rejasi; — ishlab chiqarilgan mahsulotning energiya sig'imi ko'rsatkichini 2026-yilga kelib 2022-yilga nisbatan 20 foizga kamaytirishga qaratilgan 2022–2026-yillarda iqtisodiyot tarmoqlarida yoqilg'i-energetika resurslarini tejashning Maqsadli parametrlari; — O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotga o'tish choralarini muvofiqlashtirish bo'yicha Idoralararo kengash tarkibi yangilandi; — "Yashil" iqtisodiyotga o'tish va «yashil» o'sish bo'yicha Donorlarning muvofiqlashtirish guruhi tasdiqlandi. — Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligida qo'shimcha 4 ta shtat birligidan iborat Donorlarning muvofiqlashtirish guruhi faoliyatini tashkil qiluvchi, "Yashil" iqtisodiyot Strategiyasi, Dasturi va Harakatlar rejasida belgilangan vazifalarni amalga oshirishda uni Idoralararo kengash bilan o'zaro muvofiqlashtirishga ko'maklash ishchi organi vazifasini bajaruvchi loyiha ofisi Texnik kotibiyati tashkil etildi. 2. Fransiya taraqqiyot agentligi (AFD) bilan hamkorlikda "Yashil" iqtisodiyot bo'yicha davlat siyosati sohasida qarz dasturi amalga oshirildi. Mazkur dastur

doirasida AFD tomonidan O‘zbekiston Respublikasini “yashil” iqtisodiyotga o‘tishiga ko‘maklashish ko‘zda tutilgan bo‘lib, 2022-yil davomida AFD budjet ko‘magi mablag‘lari hisobidan O‘zbekiston Respublikasi budjetiga 150,0 mln yevro miqdorida kredit mablag‘lari o‘tkazildi. Mazkur loyiha doirasida qazilma yoqilg‘ilari subsidiyalarini xatlovdan o‘tkazish va qisqartirish, iqtisodiyotni dekarbonizatsiyalash bo‘yicha uzoq muddatli strategiyani ishlab chiqish, milliy miqyosda issiqxona gazlari tashlanmalarining monitoringi, hisoboti va tekshiruvi (MRV) tizimi joriy etish, “yashil” budjetlashtirish va soliq. Ba’zi iqtisodchilar yashil iqtisodiyotni ko‘proq tashkil etilgan maktablarning filiali yoki kichik sohasi sifatida ko‘rishadi. Masalan, an’anaviy er tabiiy kapitalga umumlashtirilgan va mehnat va jismoniy kapital bilan ba’zi umumiy xususiyatlarga ega bo‘lgan klassik iqtisod sifatida qaraladi (chunki daryolar kabi tabiiy kapital aktivlari to‘g‘ridan-to‘g‘ri inson tomonidan yaratilgan aktivlar o‘rnini bosadi). Yoki u marksistik iqtisod sifatida qaraladi, tabiat Lumpenproletariatning bir shakli, insoniyat iqtisodiyotiga ortiqcha qiymat beradigan noinsoniy ishchilarning ekspluatatsiya qilinadigan bazasi yoki neoklassik iqtisodning bir tarmog‘i bo‘lib, unda rivojlanish uchun hayot narxi va boshqalar. Rivojlangan davlatlar kuchlar muvozanatini aks ettiruvchi nisbatda barqaror saqlanadi va insoniy bo‘lmagan hayot juda past. Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston so‘nggi yillarda yashil iqtisodiyot va ekologiya sohasida ajoyib yutuqlarni ko‘rsatdi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida mamlakatimizda barqaror iqtisodiy rivojlanishga erishish, atrof muhitni muhofaza qilishga qaratilgan tashabbuslar, strategiyalar, siyosatlar qabul qilindi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Kahn, M. E., Mohaddes, K., Ng, R. N. C., Pesaran, M. H., Raissi, M., & Yang, J.-C. (2021). Long-term macroeconomic effects of climate change: A croos country analysis. Energy Economics, 104, article 105624.
2. Wei Hua, Yine Li, Research on the Relationship between Economic Growth and Environmental Quality from the Oerspective of Green Finance (In Chinese) [J], Shandong Social Sciences, 2023, pp. 131-140, 3.
3. Порфирьв Б.П. Зеленая экономики: реалии перспективы и переделы роста. -М.; Карнеги, 2013
4. Yuldosheva S. UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIKLARIDA SERVIS XIZMATLARINING O‘RNI VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI //THE INNOVATION ECONOMY. – 2023. – Т. 1. – №. 02. С. 108-118.
5. The role of services in housing and utilities and their opportunities to increase efficiency //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 2. – С. 1313-1319.
6. Гофуров У. А., Юлдашева Ш. А. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ КОНКУРЕНТНЫХ СТРАТЕГИЙ БИЗНЕСА. – 2016.
7. The Importance of Housing Policy in Uzbekistan in Connection with Innovative Economy //International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development. – Т. 4. – №. 3. – С. 127-132.
8. Эргашев Р. Х., Курбонов А. Б., Файзиева Ш. Ш. Совершенствование государственной поддержки малого бизнеса и частного предпринимательства в Узбекистане //Феномен рыночного хозяйства: от истоков до наших дней. Бизнес, инновации, информационные технологии, моделирование. – 2019. – С. 544-554.

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov
Musahhih: Zokir ALIBEKOV
Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2025. № 6-maxsus son

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz